

Moeilijk voortraject, verbluffend resultaat:

Joseph and the Amazing Technicolor Dreamcoat

Fotografie: Joris-Jan Bos

‘Joseph and the amazing technicolor dreamcoat’, kortweg ‘Joseph’ werd van begin af aan door recensenten geprezen. Zalen zitten overal vol en elke bezoeker loopt met een glimlach op het gezicht naar buiten. Volgens Henk van Gilpen (Technische Supervisie) zag het daar in het productietraject echter lange tijd niet naar uit. “De wet van Murphy leek van kracht, alles wat mis kon gaan, ging ook daadwerkelijk mis. Pas bij de première viel alles op zijn plaats. Als we op zee hadden gezeten, dan was het noodweer geweest.” Het zijn uitspraken die kenmerkend zijn voor het productieproces van ‘Joseph’. Maar het resultaat – een vrolijke musical met een razende vaart, die je van de ene naar de andere (muziek)sfeer slingert - is verbluffend.

Voordat Henk van Gilpen zich daadwerkelijk ging bezighouden met de productie van Joseph toog hij naar Londen, waar op dat moment de Engelse variant van de musical al op de planken stond. Puur om te kijken hoe men het daar had aangepakt én om te zien of dat hier technisch gezien ook haalbaar zou zijn. Dat bleek niet het geval: “Daar is het echt een ‘open-end productie’, die alleen daar kan

staan en ook niet even hier naar toe te kopiëren is. Onze productie moet in twee dagen compleet op te bouwen zijn en met alle automatisering die ze er daar in hadden zitten, zou dat nooit lukken.”

Enthousiaster

Toen Van Gilpen na zijn trip terugkeerde bij Stage Entertainment vroeg hij zich dan ook af of men

de productie überhaupt wel moest gaan maken. Want wat zou er van overblijven als het niet op de ‘Londense’ manier zou kunnen? Men besloot er toch voor te gaan en decorontwerper Eric Goossens werd benaderd om een concept te maken. “Toen ik dat concept voor het eerst zag dacht ik ‘oh, mijn God, wat moet dit worden’? Maar ik zat gewoon nog teveel met het plaatje uit Londen in mijn hoofd”, vertelt Van Gilpen. “Door er over te praten en door de uitleg van Eric Goossens erbij werden we uiteindelijk toch allemaal enthousiast. Vervolgens heeft hij van Willem Metz de opdracht gekregen om het definitief te gaan doen. Eric is verder gaan ontwikkelen en kwam met een storyboard. Doordat we steeds meer scènes van hem kregen werden we steeds enthousiaster en zijn we uiteindelijk toch voor die productie gegaan, mét zijn ontwerp dus.”

Loslaten

Het werd toen volgens Van Gilpen direct leuk, maar ook ingewikkeld: “Eric had namelijk een decor ontworpen dat niets met automatisering van doen had. Er zitten heel veel decorwisselingen in en overal zitten kleine en grappige handigheidjes in verwerkt. Doekjes die vallen via magneetjes, kostuums die vallen doordat een castlid aan een touwtje trekt...Op dat gebied zijn we echt terug gegaan naar hoe het vroeger was en dat vonden we prachtig. Eric liet bovendien veel open, som-

mige dingen moesten hun definitieve plek pas krijgen toen we daadwerkelijk in het theater waren. Daar moesten dan ter plekke nog oplossingen voor worden gezocht. Het project werd zo met de dag spannender." De opstart van Joseph vond plaats in Dronten. "Daar bleek dat veel dingen toch wat gecompliceerder waren dan ik gehoopt had", vertelt Van Gilpen. "Ik moest van de directie ook wat dingen loslaten en dus delegeren. Dat loslaten viel me mee, maar het resultaat viel in het begin een beetje tegen. Dat had overigens niets te maken met de mensen die de taken hadden overgenomen. We hadden gewoon te weinig tijd, de ontwerpen wisselden zo'n beetje per dag van idee en we gingen met behoorlijk wat nieuwe bedrijven samenwerken, waarbij het altijd een beetje aftasten is in het begin. We hebben zodoende echt een opstart gehad waarbij zo'n twintig uur per dag gewerkt moest worden. Af en toe werden we er gek van."

Geen automatisering

Waar in Londen veel automatisering in de productie is verwerkt, gebeurt het gros van de wisselingen in de Nederlandse variant door de castleden. "Maar een heel klein stukje is geautomatiseerd en dat is omdat we er anders niet meer uitkwamen", legt van Gilpen uit. "Het leuke is dat we helemaal terug zijn gegaan naar de basis. Geen automatisering, alles gebeurt met de hand en zo is het een waanzinnig leuke productie geworden." Van dat proces heeft ook Van Gilpen een en ander geleerd. "We hebben bijvoorbeeld gemerkt dat automatisering in al die andere producties leuk is, maar dat het er ook voor zorgt dat een jonge crew relatief onervaren is. Bij veel moderne producties is het een kwestie van op een knop drukken en dan gaat er van alles bewegen. Nu moest ineens die heel jonge crew van alles zelf gaan doen. We hadden bovendien een nieuwe stagemanager, die nog nooit een grote musical had gedaan. Ook dat is

dan weer een factor die extra spanning met zich kan meebrengen. Hetzelfde geldt voor lichtontwerper Henk-Jan van Beek. In de televisiewereld is hij een bekende ontwerper die zijn sporen al lang en breed verdiend heeft, maar het belichten van een grote musical had hij nog niet eerder gedaan. Dat is dan toch even spannend, maar het heeft fantastisch uitgedaagd. Hij was met zijn lichtontwerp zelfs genomineerd voor een Musical Award. Hij heeft 'm uiteindelijk niet gewonnen, maar hij heeft wel geweldig werk geleverd."

Vloek

Af en toe moet het geleen hebben of er in het productietraject een vloek op Joseph rustte. Lampen die kapotgingen, de rijdende 'steiger' die door de toneelvloer zakte, doeken van een kleine 20.000 euro die niet bruikbaar bleken, een ka-meel die uit de kap komt vallen maar die klap niet bleek aan te kunnen....en toen drie dagen later de

kameel wel op de juiste manier en stevig genoeg vervaardigd was, bleek de kar waar hij in moest vallen niet meer bestand tegen het gewicht van de 'nieuwe' kameel. Het resultaat: een kapotte kar en wéér extra werk voor de betrokkenen. "Het gekke is dat je het allemaal niet verwacht wanneer je de uiteindelijke show ziet", vertelt Van Gilpen. "Zo'n vallende kameel, hoe moeilijk kan dat nou zijn? Maar het ging zo drie weken lang. Je loste het ene probleem op en dan kwam het volgende probleem er alweer aan. Het zat helemaal vol met die kleine dingen." Ondanks de stress en de lange dagen voelde Van Gilpen zich als een vis in het water. "Ik ben natuurlijk heel erg van de oude stempel. Zulke problemen los ik makkelijker op dan wanneer iets van de automatisering niet werkt, of wanneer een computer dienst weigert. Maar door de druk die er op de productie lag – ook vanwege de hype rond de uitstekende hoofdrolspeler Freek Bartels, winnaar van het TV-programma rondom de musical – en de jonge crew heb ik me in het voortraject toch wel serieus zorgen gemaakt. Er zijn momenten geweest waarop ik dacht dat het niet meer goed zou komen."

Moeite waard

"In al die jaren dat ik bij Joop van den Ende Theaterproductie werk – en we hebben dingen gemaakt die vele malen gecompliceerder waren – is dit absoluut de zwaarste bevalling die ik heb gehad", gaat Van Gilpen door. "Het is überhaupt de zwaarste productieperiode die ik in mijn hele car-

rière heb meegemaakt. Toen ik vooraf de plannen zag, had ik echt niet verwacht dat we aan het eind van deze productieperiode zo'n beetje tegen een 'nervous breakdown' aan zouden zitten. Drie weken lang zijn we dag en nacht bezig geweest, aan slapen kwamen we nauwelijks toe. Maar let maar op, als jij straks in de zaal zit dan denk je 'is dit het nou?'. Uiteindelijk is het namelijk allemaal redelijk simpel, maar soms heb je in een project geen wind maar storm tegen." Toch viel uiteindelijk alles op zijn plek, al gebeurde dat pas op de premièreavond. "Dat is eigenlijk echt ongelooflijk. Laten we het maar de magie van het theater noemen", zegt Van Gilpen. "Tijdens de laatste repetities ging er nog van alles fout, maar alsof het zo moest zijn ging het op het moment suprême allemaal goed. Ik zat zelf niet in de zaal tijdens de première, omdat ik daar gewoon té nerveus voor was. Ik zat achter de schermen te kijken en bij elk cruciaal punt dat goed ging, heb ik staan juichen. Toen uiteindelijk het applaus bezig was kwam Erwin van Lambaart al naar me toe. Hij pakte me vast en zei dat we hem ontzettend gelukkig hadden gemaakt. Hij had natuurlijk ook dat hele proces gezien en zag zijn première al met drie showstops. Maar goed, uiteindelijk hadden we natuurlijk vooral ook onszelf gelukkig gemaakt. Als het nu niet zo'n succes was geweest, dan had je natuurlijk toch heel anders teruggekeken op de problemen in de voorbereiding. Nu is het allemaal de moeite waard geweest." Van Gilpen zelf is ook teruggekomen op de gedachte die hij in het begin had. "Ik was er toen zoals ge-

zegd heilig van overtuigd dat Joseph alleen goed gemaakt kon worden als we het op de Engelse manier zouden doen. Tijdens het proces ben ik al naar Eric Goossens gegaan om hem te vertellen dat ik daar op terugkwam. Het is echt geweldig wat er mee gedaan is."

Helder

Van Gilpen zelf vindt Joseph één van de leukste shows die Van den Ende Theaterproducties heeft uitgebracht: "Uiteindelijk is het kwartje gevallen, al gebeurde dat dus pas echt op de laatste dag." Het gekke is dat het achteraf allemaal zo eenvoudig leek. "Ik lag de avond voor de première op bed en toen was het opeens helder: dit hadden we zo moeten doen, dat hadden we zo moeten doen, ineens zag ik het. De dag erna zei ik dat tijdens het eten tegen de rest. Toen zaten er dus drie volwassen kerels die stuk voor stuk al heel lang in het vak zitten elkaar aan te kijken en we zeiden: 'mijn God, hoe moe moeten we wel niet geweest zijn dat we dáár toen niet op zijn gekomen?'. Als ik nu terugkijk is dat ook wel hetgeen dat (naast de trots) overheerst: hoe kan het dat we hier zoveel moeite mee gehad hebben? Als ik bijvoorbeeld naar Tarzan kijk, dan kan ik me echt verwonderen over het feit dat het met al die techniek elke avond weer goed afloopt. Wat hier bij Joseph gebeurt, zo werd twintig jaar geleden ook al toneel gemaakt. Dus wat was er dan aan de gang dat er voor zorgde dat alles tegenzat? Je kunt het niet bedenken..."